

ZAKALI

Yá pò kú láε bee guu

Wa fĩ o Zakali láεá wεdɔa Luazi láε, asa a òlɔwēε lá Lua gbéε ìɔ wεdɔ Luapizi. Lápi kpaalea læ plaε: A séia (lεε 1-8) de wépfungu pò ānabi Zakali è ānabi Age gɔɔ ũ. Wépfungu pò yáɔ lé òlɔwēε ké Lua kpé kεkε dɔa ní Yelusaleũ kεkε káleaɔ aɔ de yá gbia ũ gēa gɔɔ dafu guu. Lua ní dɔaana Zolobabeli ní sa'onkia Yesuao sè gɔɔ bee a gbéεne. Gɔɔ lé gé àle su, Isailiɔ wεdɔa Luazi lé káfi, an wé dɔ gɔɔ zɔɔ pò Lua a mó ní a gawio, iɔ de tɔle ní pò pò kúwàɔ pii kía ũ. Bee a kpaau ní gbéε pò Lua sè a zikena ũ mɔao.

Lápi læ plaade (9-14) guu mèkpà yázinda mèn plapiɔwa. A Lua gbéε pò lé mó dúnia kía ũ taa òwēε. Aɔ de nòseniede ũ mé ziblenae ɔ. Aɔ de sādāna ũ, iɔ de zina pò wa de ũ ɔ. Yesu baonakpanaɔ yápiɔ sè wa òlɔwēε ké Yesu yáε, atēsa aà gaa yá (Mat 21.4-5, 26.31, Maa 14.27, Zāa 19.37).

Dii oa Yudaɔne aa εa suwa

¹ Daliusi* kpalablea wè plaade guu, a mɔ swaaɔde zí, Dii yā'ò ānabi Zakali,† Belekia né, Ido tɔūnaε, à mè:

² Ma pɔ pà á deziɔzi.

³ A yái tò ma Dii Zígɔde ma mè, o gbéεne aa sua, mí sumá. Má Dii Zígɔde mámε má ò.

⁴ Asu aɔ de lá á deziɔwao. Anabi káauɔ kpàwakèné aa mè, ma Dii Zígɔde ma mè aa mikē ní

* 1:1 Eza 4.24 † 1:1 Eza 5.1

yāvāikεαωαε, aai bɔ́ rí zé vāiu. Ǿ aai swáscio, aai laaidɔ́ ma yáwao. Ma Dii Zígɔ́de máme má ò.

⁵ Too! A deziɔ́ ku máε? Anabipio sɔ́ aaiɔ́ ku gɔ́pii yà?

⁶ Ma yá pɔ́ má ò ma zòblena ānabipioɔ́ne aa dīle á deziɔ́ne, i ní leo lé? Ǿ aa nòselīle aa mē ma Dii Zígɔ́de má kènέ ní yākeαɔ́ ní ní dàαwa, lá ma zεðwaε.

Sɔ́deɔ́ kua gbélio zānguo

⁷ Daliusi kpalablea wē plaade guu, a mɔ́ kuεdode pɔ́ wī me Seba gɔ́ baasɔ́ mēndosaide zī, Dii yā'ò mapi ānabi Zakali, Belekia né, Ido tɔ́unaε.

⁸ Ma wépungu'è gwá, ɔ́ ma gɔ́ε è di sɔ́sɔ́ba kpe, a zεa gbélio zānguo guzuleu. Sɔ́sɔ́baɔ́ ní sɔ́zɔ́tεɔ́ ní sɔ́kaapuaɔ́ zε aà kpe.‡

⁹⁻¹⁰ Ma mē: Baa, gbépio dea ni? Ǿ gɔ́ε pɔ́ kú gbélio zānguo, àle yā'omanɔ́pi òmεε: Má ɔ́lɔ́ne lá aa de. Gbépioá gbé pɔ́ Dii ní gbáε bebei dúniauɔ́ne.

¹¹ Ǿ aa yā'ò Dii Malaika pɔ́ zεa gbélio zānguopie aa mē: Wa bebe dúniau, wá è dúnia kú kíliliki yákelesai píε.

¹² Ǿ Dii Malaika mē: Dii Zígɔ́de, n fē Yelusaleū ní Yudaɔ́ bùsu wéle kíniɔ́zi a wē bàαɔ́kwin la. Nyɔ́ kú ní ní wēnagwasaiο e bɔ́ε ní?

¹³ Ǿ Dii wē Malaika pɔ́ lé yā'omanɔ́piwa ní nòseníniyā maao.

¹⁴ Ǿ Malaika pɔ́ lé yā'omanɔ́ òmεε mà yáε bee kpàwake, à mē: Dii Zígɔ́de mē Yelusaleū ní Siɔ́nao yá a kú gbāa,

‡ **1:8** Zia 6.2-8

15 a pɔ pà maamaa bui pɔ kálea dɔdɔaɔzi. A pɔ paa Isailiɔzi yāa yɔɔɛ, ɔ buipálepɔɔ ɪadaamá kàfi.

16 Ayāmeto Dii mɛ á ɛa su Yelusaleũ wɛnagwaawa. Wa ba yɔ Yelusaleũwa, wi a kpé dɔ we. Dii Zígɔde mé ò.

17 Malaikapi mɛ mà ɛa yáɛ bee kpàwake ɔ: Dii Zígɔde mɛ nama aɔ ku a wɛ́leɔ guue. Dii a Siɔna wɛnagwa, i ɛa Yelusaleũ se ɔ.

2

Kóba mɛn sɪiɔ nɪ sia gbɛɔn sɪiɔ

1 Ké ma wɛzù ma gugwà, ma kóba è sɪiɔ.

2 Ma malaika pɔ lé yā'omanɔ là: Beeɔ dea ni? A wɛa à mɛ: Beeɔ de kóba pɔ Isailiɔ nɪ Yelusaleũdeɔ nɪ Yudaɔ píi fáaaɔ ũɛ.

3 ɔ Dii sia gbɛɔn sɪiɔ òlɔmɛɛ.

4 ɔ ma aà là: Bó gbépiɔ lé mɔ keii? A wɛa à mɛ: Kóbaɔpiɔ mé Yudaɔ fáaa, ɔ an gbɛɛ i fɔ a mi sè musuo. Siapiɔ mɔ víadadai bui kóbaɔziɛ, aai nɪ gbɛgbɛ, asa buipiɔ nɪ kóba gèle Yudaɔzi, aa nɪ fáaaɛ.

Gbé pɔ pɔyɔba kɔa

5 Ké ma wɛzù ma gugwà, ma gɔɛɛ è, a pɔyɔba kɔa.

6 Ma aà là: Nle gé má ni? A wɛa à mɛ: Mále gé Yelusaleũ yɔi mà a yàasa nɪ a gbàao dɔɛ.

7 Ké malaika pɔ lé yā'omanɔpi lé tá, ɔ malaika pále mɔ dāaàle

8 a òè: Bàale ge o èwaasopiɛ, Yelusaleũ aɔ kálea bíisai a gbɛnazina nɪ a pɔtuoo dasike yáí. A mɛ ɔ:

9 Dii mɛ áme aɔ de a bíi tede pɔ liai ũ, íɔ ku a guu a gawi ũ.

10 Dii èa m̀è: A m̀ó! A m̀ó! A bàale à bole gugbãntoo oi b̀usu, asa ma á fáaa d̀únia gola sííṣṣ guu. Ma Dii máme má ò.

11 A Siṅnadeṣ, à m̀ó! A gbéé p̀ó á kú Babeliṣ, à piliwà!

12 Dii Zígṣde m̀è a ma z̀í mà a tṣṣ bui p̀ó lèlèwáṣ yá musue, asa gbéé p̀ó ṣzṣwá ṣzṣ api a webewae.

13 A ṣseṅzi, an zṣṣ i lélemá, íṣ dṣ ḱé Dii Zígṣde mé ma z̀í.

14 Dii m̀è: A Siṅnadeṣ, à gulake ní pṣnao, asa máme mále m̀ó, mí bekpa á guu.

15 Gṣṣ bee buiṣ naa dasi, aai gṣ ma gbéé ṣ. Má bekpa á guu, íṣ dṣ ḱé Dii Zígṣde mé ma z̀íwá.

16 Dii a Yudaṣ se a gbéé ṣ a b̀usu, i ea Yelusaleṣ se lṣ.

17 Baade ke kílikili Dii ae, à f̀ele a kúkíi p̀ó a kua adoau, àle m̀ó.

3

P̀okasa gbia daa sa'onkia

1 Ṣ Dii sa'onkia Yesua* òlomεε, a zea Dii Malaika ae, mé Setáu zea aà ṣplaii yáṣṣawà yáí.†

2 Ṣ Dii Malaika ò Setáue: A kṣ le ní Diio, Setáu.‡ A kṣ le ní Dii p̀ó Yelusaleṣ sèo fá! Gb́éé beea yàamiona p̀ó wa ga b̀ò té guu.

3 Ké Yesua zea malaikapi ae, a p̀okasa ámakea daa.

4 Ṣ malaikapi yá'ò gbéé p̀ó sí a aeṣne à m̀è: A aà p̀okasa ámakeapṣṣ bṣ. Ṣ a ò Yesuae: Gwa! Ma n duuna k̀éma. Má p̀okasa gbia danεε sa.

* 3:1 Eza 5.2 † 3:1 Zia 12.10 ‡ 3:2 Yud 9

⁵ Ǿ à mè wà tulu gbāsisai diè. Ǿ aa kpàè aa èa pɔkasa dàè, gɔɔ pɔ Dii Malaika zea we.

⁶ Ǿ Dii malaikapi ledà Yesuawa à mè:

⁷ Dii Zigɔde mè, tó ní be a zéu, mé ní yá pɔ á dīlɛɔ kūa, á a kpé nanɛ n ɔzī, níɔ de a begwana ũ, í n gba zé ñyɔ ku gbé pɔ siae beɛɔ guu.

⁸ Sa'onkia Yesua, ma! Mpi ní n sa'on dee pɔ kále n aɛɔ, áme á yá pɔ lé mɔ taɔ ũ. Mále mɔ ní ma zòblena Vlāpaaɔ. §

⁹ A gbe pɔ má dīlɛ Yesua aɛ gwa. Gbè mēndopi wé sɔplae, mé má lákēwà, mí gbābɔ būsɔpɛ gɔɔ do kóŭ. Ma Dii Zigɔde máme má ò.

¹⁰ Gɔɔ bee á baade a a gbédee sísi aà zòle nana a vēeli ge kaadɔɛnli gbáu.* Ma Dii Zigɔde máme má ò.

4

Vua dau ní kuli mēn plaɔ

¹ Ké malaika pɔ lé yá'omanɔ èa sù, à ma vu lá wí ní vu iuwa.

² Ǿ à ma la à mè: Bó ní è wei? Má wèwà ma mè: Ma vua tēetēɛ dau è, a filia ví sɔpla, mé a nísikakīi ku a musu. Filia mēn sɔplapiɔ, baade ní a nísi zéɔ.

³ Kuli mēn pla ku a saɛ,* ado nísikakīi ɔplaa oi, ado zɛɛ oi.

⁴ Ǿ ma malaika pɔ lé yá'omanɔ là: Baa, beɛɔ dea ni?

⁵ A wèa à mè: N dɔ lá pɔpiɔ deoa? Ma mè: Aawo, Baa!

⁶ Ǿ a òmɛɛ, yá pɔ Dii lé o Zolobabelien ke: Dii Zigɔde mè, i ke ní gbāao ge ní ikoo no, sema a Nisīna.

§ 3:8 Zel 23.5, 33.15, Zkl 6.12 * 3:10 Mís 4.4 * 4:3 Zia 11.4

⁷ Gbèsìsì zṣṣ, bón n ũi? Nyṣ gṣ Zolobabelie gu-daaia ũe. Tó à b̀ò ń kpé midεgbεo, wa báaa káaa.

⁸ Ǿ Dii yá'òmεε à mè:

⁹ Zolobabeli Ǿ mé kpépi ε kpàε, mé aà Ǿ mé a a midε, íb dṣ kέ Dii Zigṣde mé ma ziwá.

¹⁰ Gbēε su saka yá yṣṣna kegṣṣuo. Tó wà gṣisugwabṣ è Zolobabeli Ǿzī, an pṣ a ke na.

Filia mèn soplapiṣ de Dii wétea dúniai ũe.†

¹¹ Ǿ ma malaikapi là: Kuli mèn pla pṣ kú dau Ǿplaii ń zεεio dea ni?‡

¹² Ǿ ma εa aà là lṣ ma mè: Kù ligṣn pla pṣ kú nṣi zé mèn pla pṣ wa pṣ ń vuaṣṣ saε, àε nṣi pisi filiaṣwa dea ni?

¹³ A wèa à mè: N dṣ lá pṣpiṣ deoa? Ǿ má òè: Aawo, Baa!

¹⁴ Ǿ à mè: Gbēṣn pla pṣ wà ń díε aa zike dúnia búu Diiεn we.

5

Taala pṣ lé vua

¹ Ma εa wezù ma gugwà lṣ, ṣ ma taala è, àε vua.

² Malaika ma la à mè: Bṣ ń èi? Ǿ má wèwà ma mè: Taala má è, àε vua. A gbáa kà gṣsṣuu bao, a yàasa kwi.

³ Ǿ a òmεε: Láaiṣ Lua lé zī n bṣsuwan we píi. Yá pṣ kēa a kpe dowa mè, Lua a kpáṣ ya ń bṣεu píi. A kpe do sṣ, Lua a gbé pṣ í εeto ń a tṣṣ ya píi.

⁴ Dii Zigṣde mè á lápi kpásā, lápi i gṣ kpái kpéu ń gbé pṣ í εeto ń a tṣṣ kpéu. Aṣ ku we, i kpépi wíwi, a zaṣ ń a gṣ píi.

† 4:10 Zia 5.6 ‡ 4:11 Zia 11.4

Nɔɛ pɔ́ kú gbì guu

⁵ Malaika pɔ́ lé yǎ'omanɔ mɔ òmɛɛ: Wésɛ nì pɔ́ pɔ́ lé bɔma gwa.

⁶ Ma aà là: Bó ni? ɔ̀ à mɛ̀: Gbì pɔyɔ̀bɔɛ. ɔ̀ à èa òmɛɛ: N bùsudeɔ̀ tàaen we.

⁷ ɔ̀ má è wà gbìpi né pɔ́ de beɔma ù wɛ̀, nɔɛ mé zɔ̀lɛu.

⁸ ɔ̀ malaikapi mɛ̀: Luayǎdasain we. ɔ̀ à ɔ̀tòlɛwà gbíu we, à a né pɔ́ de beɔma ùpi tàɛ.

⁹ Ké ma wezù ma gugwà, ma nɔɛ gbɛɔn plaɔ̀ è, aa gǎsía ví lán wàalianawa. Aale gǎsía lé, aa vùà lé mɔ́, ɔ̀ aa gbìpi sè lé vuaò, aa musu yǎio, aa zíle yǎio.

¹⁰ ɔ̀ ma malaika pɔ́ lé yǎ'omanɔ̀ là: Aale tá ní gbìpio má ni?

¹¹ A wèa à mɛ̀: Aale gé kpɛdɔ̀iè Babiloni bùsuue. Tó aa làa, aa aà dau we a dilekii ùɛ.

6*Zikasɔ̀go mèn síiɔ̀*

¹ Ma ɛa wezù ma gugwà lɔ, ɔ̀ ma zikasɔ̀go è mèn síiɔ̀, aale bɔ̀ gbèsísi mèn plaɔ̀ zǎnguo. Gbèsísi piá mɔgotɛɛ.

² Gó séia dɔa sɔ̀sɔ̀baɔne. A plaade dɔa sɔ̀sinaɔne.

³ A àaɔde dɔa sɔ̀kaaɔne. A síiɔ̀de dɔa sɔ̀dánaɔne. Sɔ̀ gbǎaɔne píi.*

⁴ ɔ̀ ma malaika pɔ́ lé yǎ'omanɔ̀ là: Baa, beɔ̀ dea ni?

⁵ A wèa à mɛ̀: Sɔ̀go mèn síiɔ̀ piá íana mèn síiɔ̀ pɔ́ aaɔ̀ zɛa dúnia búu Dii aɛɔne.† Aa bòlɛ lé gé.

⁶ Sɔ̀sinaɔ̀ gó lé gé gugbántoo oi bùsuu. Sɔ̀kaaɔ̀ gó té ní kpɛ. Sɔ̀dánaɔ̀ gó lé gé gɛmidɔ̀kii oi bùsuu.

* 6:3 Zia 6.1-8 † 6:5 Zia 7.1

⁷ Ké s̄́ gbāapio b̀̀le, an me lé ke fèfe ní sia dúniau. Ǿ malaika mè: A ge si dúniau. Ǿ aa siu.

⁸ Ǿ à lezù a òmèè à mè: S̄́ p̄́ lé gé gugbāntoo oio tò ma p̄́ wèè bùsupiwa.

Kía f̀̀akpaa Yesuae

⁹ Dii yā'òmèè à mè:

¹⁰ Gba si Eledai ní Tobiao ní Yedaia p̄́ aa b̀̀ Babeli aa s̀̀owa, ní geò ḡ̀o doũ z̄́ ḡ̀o Zefania né Yosia be.

¹¹ Anusu ní vua p̄́ aa gbadà̀pi se ñ kía fua keò, ní kpá sa'onkia Yesua, Yozada née.

¹² Oè Dii Zìḡ̀de mè: Ḡ̀e p̄́ w̄́ me Vlāpaan‡ we. A vlāpa a kùk̄́i, i ma kpé d̄̀.

¹³ Ǿme a kpedòmèè, i ea z̄̀le a báawa we, io kpalable ní gawio. A z̄̀le a báawa kía ũ sa'ona ũ. Ledama p̄́ ì m̄́ ní aafiao a b̄̀ apii guu.

¹⁴ Wa kía fuapi kpa Eledai ní Tobiao ní Yedaiao ní Zefania né Yosiaowa, i ḡ̀ yápi d̄̀ngub̄̀ ũ ma kpéu.

¹⁵ Gb̄́e p̄́ kú z̄̀o m̄̀ ma kpé d̄̀, ío d̄́ ké Dii Zìḡ̀de mé ma z̄́wá. Tó a Dii á Lua yā'onè mà maamaa, yápi a ke.

7

Leyea ní ǹ̀semendoo

¹ Kí Daliusi kpalablea wè s̄́īs̄de guu, a m̄̀ k̄̀okwide Kisele ḡ̀o s̄́īs̄de z̄́, ma Zakali, Dii yā'òmèè.

² Ḡ̀o bee Betelideò Salezèè ní Legemelekio ní gb̄́o z̄́ yāgb̄̀ai Diiwa.

‡ 6:12 Zkl 3.8

³ Aa Dii Zīgōde kpé sa'onao là aa m̀è: Wà l̄eye ní ɔɔbo mo sode guu, lá wi ke wē ní wēowa yà?

⁴ Ǿ Dii Zīgōde yā'òm̄εε à m̀è:

⁵ Sa'onao ní b̀usu gb̄épiio la ñ m̄ε: Ké aa l̄eye ní ɔɔbo mo sode ní mo sopladeo guu a wē b̀aaōkwin la, m̀ám̄ε aa ỳém̄εεa?

⁶ Ké a p̀oblè a im̄i, ázia yái a p̀opi bl̄eio lé?

⁷ Yá p̀ó Dii dà ānabi káauone aa a kp̀awak̀en we, ɔɔ p̀ó Yelusaleū ní a z̄ewiao kálea d̄ɔɔa ní namao, mé wa ku N̄egeve ní gusalala p̀ó kú a saeo.

⁸ Ma Zakali, Dii yá èa d̀èdea à m̀è:

⁹ Ma Dii Zīgōde ma m̀è: Aɔ yázedeke ní s̄iano. Aɔ gb̄eke v̄i ní k̄ō ní k̄ō w̄enagwaa.

¹⁰ Asu gb̄aamo gyaa taasideo ní tone p̀ó gwana v̄io ní b̀om̄o ní w̄enadeoneo. Asu k̄ō ỳamaake ní v̄aio.

¹¹ A dezio ḡi ỳapi mai, aa b̀ò ma kpe aa ɔ̀t̄à ní swále.

¹² An swá gb̄aak̀ù lán gb̄ewa, aai swáse ma ikoyāio ge yá p̀ó má dà ānabi káauone aa ò ní ma Nis̄ina gb̄aao. Ǿ ma Dii Zīgōde ma p̀o p̀ar̄zi maamaa.

¹³ Ma Dii Zīgōde ma m̀è, ké ma l̄ez̀ur̄zi, aai swáseio. A yái tò, ké aa l̄ez̀umazi, mi swásei s̄ō.

¹⁴ Ǿ ma ní séle lán zàawa, ma ní f̄āaa bui p̀ó aa ní d̄ōo guu. An b̀usu ḡò bezia ũ ní kpe, wa f̄ō p̄āao. M̀aa aa tò p̄eā b̀usu ḡò bezia ũ.

8

Dii legb̄ea Yelusaleū yá musu

¹ Dii Zīgōde yā'òm̄εε à m̀è:

² Ma Dii Zigõde ma m̀e, Siõna yá ma kũ gbãa maamaae, àle ma ǹe t́kũ pãsipãsi.

³ Ma Dii ma m̀e, má ea su Siõna, mí zõle Yelusaleũ. Wa o Yelusaleũe wéle siande, wi o ma Dii Zigõde gbèsiisíe Lua gbèsiisí.

⁴ Ma Dii Zigõde ma m̀e, maeziõ ní nœziõ ea kále Yelusaleũ gãaeõ, baade ní a lípanao kũa, ké aa wẽ kè yáí.

⁵ Nœgõenaõ ní nenœenaõ wélepi gãaeõ pa lœ, aaiõ kòõ'õ a zeõ guu.

⁶ Ma Dii Zigõde ma m̀e, yápi a bõ gbé kõnaõ sae gõõ bee, kási a bõ ma saeo. Ma Dii Zigõde máme má ò.

⁷ Ma Dii Zigõde ma m̀e, máme má a gbéõ bõ gukpe búsuo ní be'ae búsuo guu,

⁸ mí suínõ aao ku Yelusaleũ, aai gõ ma gbéõ ù, míõ de ní Lua ù a zéwa siána.

⁹ Ma Dii Zigõde ma m̀e, á gbé pó ále yáe bee ma añabiõ léu za gõõ pó wà ma kpé ã kpàle e gbãõ, à gãsiwa bõbõ kpépi zíwa.

¹⁰ E gõõpi gè kàò, gbènazinaõ ní põtuoõ lé ài'e zí yá musuo. Gbé pó lé gé ní gbé pó lé suo aafia vío an wèleo yáí, asa má tò wà íbelesè ní kõõ kõtèe.

¹¹ Ama má yáke gbé kõnapione tia lán yãawao. Ma Dii Zigõde máme má ò.

¹² Luabe a lou gbae, pówena iõ aafia, vēelio i ne'i, tõe i bleke. Má pópío kpa gbé kõnapiowa gba ùe.

¹³ A Yudaõ ní Isailiõ, lá a gõ gbékabõ ù buipãleõne, màa má á suaba, mí tó wà báaadakõu ní á tóo. Ásu to vía á kũo. A gãsiwa wee.

¹⁴ Ma Dii Zigõde ma m̀e, lá ma zeò mà músikpaázi gõõ pó á deziõ ma põ fẽme, õ mi á wẽnagwao,

15 màa ma zèò lɔ má maake Yelusaleũdeɔne ní Yudaɔ píi gɔɔ beezí. Ma Dii Zígɔde máme má ò. Asu to vía á kũo.

16 Yá pɔ́ áli ken ke: A baade lí síana'o a gbédeee.* Ali yágɔgɔ a zéwa nana á yákpalekekíi.

17 A gbèe suli vāikpaai ní a gbédeeeo. Eetoa ní ma tóo suli kááguo, asa má za yápiu píie. Ma Dii Zígɔde máme má ò.

18 Dii Zígɔde yá èa dèdea à mè:

19 Ma Dii Zígɔde ma mè, lé pɔ́ iɔ ye mɔ síiɔde guu ní mɔ sɔodeo ní mɔ sopladeo ní mɔ kwideo, a gɔ́ á Yudaɔne dikpe maa pɔ́ á pɔnakɛu ní yaalo ũ. Ayāmeto à wèe à kú ní síanao yákelesai.

20 Ma Dii Zígɔde ma mè, buio ní wéledeɔ aao mɔ dasi e tia.

21 Wa ge okɔe wéle ní wéleo wà me: Wà ge Dii kíi wèe, wí Dii Zígɔdepi aeya. Mapi má gé sɔe.

22 Buió ní búsu gbāa gbéɔ mɔ ma kíi wèe dasi Yelusaleũ la, aai ma aeya.

23 Ma Dii Zígɔde ma mè, gɔɔ bee gbèɔn kwi pɔ́ bò bui ní buio guuɔ Yuda mendo kũ a ula léwa, aai oè aa me: Wá genne, asa wá mà Lua kúáno.

9

Yá zɔle Isaili ibeewa

1 Dii a yāda Adalaka búsula,

i to yá zɔle Damasiwa,*
asa Sili mēewiapiá aà pɔ́e,
i ke Isaili buio níte no.

2 Yápi a zɔle Amatawa be

* 8:16 Efe 4.25 * 9:1 Isa 17.1-3

ń Tiio ń Sidṣo,†
 baa ké aa de ṣnṓnaṓ ũ maamaa.
 3 Tiideṓ b̄i gb̄aa bo l̄ia ń w̄élei,
 aa ánuṣu k̄aaan̄zi lán ũf̄aawa,
 aa vua n̄nṓaan̄zi lán zé guu p̄èl̄eawa.

4 Gwa! Dii a ń p̄ṓṓ s̄ímá,
 i zé p̄ṓ aa v̄i ís̄iaa mid̄e.
 Té mé a kú ń w̄élepiwa.

5 Asekelonideṓ e, v̄ia i ń kú.
 Gazadeṓ lualua maamaa
 ń Ekelonideṓ lo, asa t̄ámaa a ń n̄éé.
 Gazadeṓ kua ń kíawa,
 Asekeloni a ḡṓ bezia ũ.

6 Buip̄aleṓ z̄ṓle Asedoda,
 Dii i Filit̄eṓ‡ wala mid̄e.

7 I n̄ṓṓ k̄òlokpasai bo ń lézi,
 i t̄e bo ń léu.
 An gb̄é p̄ṓ ḡṓṓ ḡṓ wá Lua p̄ṓ ũe,
 aa ḡṓ lán Yudaṓ buiewa,
 Ekelonideṓ ḡṓ aà gb̄éṓ ũ lá Yebusiṓ k̄èwa.

8 Dii i a bùsu ń a gb̄éṓ d̄ṓa
 z̄iḡṓ p̄ṓ lé m̄ó léleimáṓ ȳái.
 Gb̄am̄n̄edeṓ gb̄ablemá lo,
 asa aṓ w̄éteńzi sae.

Siona K̄ia m̄a

9 A Sionadeṓ, à p̄ṓnake maamaa,
 á Yelusaleũdeṓ, à kúkuake.
 A gwa, á k̄ia lé m̄ówá,
 ì ȳáke a z̄éwa mé z̄iblenae.
 Aà n̄ṓse nié mé a di z̄aa'ina kpe,
 a di z̄aa'in né boṓṓ kpe. §

† 9:2 Isa 23.1-18, Yoc 4.4-8 ‡ 9:6 Isa 14.29 § 9:9 Mat 21.5, Zaa 12.15

10 A zikasõgoɔ bɔle Eflaiũ bũsuu,
 a to zikasõɔ ku Yelusaleũ lo,
 wi zikasao é'ε.
 A aafia kpàwake bui píie,
 i kible za ísiale la ní a léleo,
 za Uflatai e dúnia léwa.*

11 A gbé pɔ́ á de zìzɔɔ ũ sɔ́,
 má á bɔle è isaipiu
 ma bàakuaáno au† yáí.

12 A zìzɔ pɔ́ á dɔ́ á bɔɔ,
 à su á wéle bíideu,
 baa gbã mále oé,
 má εa asea kpáwá lee pla.

13 Yudaɔ mé ma sá ũ, má sápi ká,
 Eflaiũ buiɔ mé ma ka ũ, má dau,
 mí Siɔnadepiɔ gbae Gelekiɔwa.
 Aa gɔmεε lán negõna fẽndawa.

14 Za musu Dii a bɔ a gbépiɔwa,
 aà ka a gẽ fioo lán loupileawa.
 Dii Lua a kàaεε,
 i mo γεomidɔkíi oi zàa'iana guu.

15 Dii Zigõde a o lia a gbézi,
 aa ní ibεεɔ taitai,
 aai õzõ ní gõkeɔɔwa.
 Aa ní bɔɔ'i mi,
 aai pala lán vεeminawa.

Aa ke zíuzíu
 lán ta pɔ́ wí au éleɔ sa'okíiwawa.

16 Dii an Lua a ní suaba gɔɔ bee

* 9:10 Sou 72.8 † 9:11 Bɔa 24.8

a kpàsa sã ù,
 aaiò teke àà bùsuu
 lán kíafua gbè bεεedeɔwa.

¹⁷ Aaɔ ma mé an kefená a ke zài.
 Ewaasoo lekpeo yóyo pówena yáí,
 wéndiaɔ wēwē, ké v̄ε di yáí.

10

Dii ɔlia Yudaɔzi

¹ A lou gbεa Diiwa káabuana,
 asa Dii mé ì to lou keke,
 ì to lou kwéné,
 ì to buapó ke baadeε.

² Táaɔ ì yāyaaa'o,
 māsokenaɔ ì yá egena e.
 Wépungu'enaɔ yáá mɔafilie,
 an gbéɔ n̄seninianeá p̄ε.
 A yáí tò gbéɔ liaaa lán sãɔwa,
 an kúsu kwea ké aa dāna v̄io yáí.*

³ Ma Dii ma m̄ε,
 ma pɔ paa an dānaɔzi,
 má ìada blesanapiɔwa.
 Ma Dii Ziḡɔde má ɔlia Yudaɔzi ma kpàsa p̄ó ù,
 má ní ke zikas̄o gawide ù.

⁴ Gbé p̄ó de lán ēdaalegbewa† a bɔ ní guu,
 gbé p̄ó de lán kálo‡ ge zikasawa a bɔ we,
 kpalablená bɔ we píie.

⁵ Aaɔ de neḡɔnaɔ ũε,
 aa ɔz̄ɔ ní ibeɔwa zíkaw̄le z̄éu lán p̄èleawa.

* **10:2** Mat 9.36 † **10:4** Isa 28.16, Efe 2.20 ‡ **10:4** Isa 22.23

Lá má kúrńo,
 aa zika, aai s̄deo fu.
⁶ Má Yudaō gba gbãa,
 má Yosefu buio suaba,
 mí suńo ní pá ziu,
 ké má ní wēna ví yáí.
 Aaō de lá mi ní vūaa yāaowa,
 asa mámemaa Dii ní Lua,
 má yāmamá.
⁷ Eflaiū buio gō negōnaō ũ,
 an pō io na lán v̄ēē z̄lemáwa.
 An néo e, aai pōnake,
 an pó a ke na Diiwa.
⁸ Má swe péńzi, mí ní kãaa,
 má ní boe, aaiō dasi lán yāawa.
⁹ Baa tó ma ní fáaa buio guu,
 ma yá aō dōńgu za b̄usu z̄āz̄oē.
 Ampio ní ní néo aao kue, aai su.
¹⁰ Má ní bō Egipi b̄usuu mà suńo,
 má ní kãaa Asili b̄usuu,
 mí suńo Galada b̄usuu ní Libão.
 Gu a mómáo.
¹¹ Aa bua Egipi ísiawa,
 aa a ikooaō fu,
 Niili ísiō ba.
 Asilio wala a kpále,
 Egipio iko a láa.
¹² Ma Dii Zigōde ma mē,
 ma gb̄éō gb̄aa'e ma kíi,
 aaiō temazi.

11

¹ Libã b̄usu, zewē,
 té i kũ n sedē líowa.

² Pēlio ɔɔɔ, asa sɛdɛ líɔ lèlɛɛ,
gawidepio ɔ̀ɔkpàɛ.
Basana bùsu gialio búbuapɛ,
asa líkpɛ sisipi kwèɛ.

³ Sādānaɔ búbua dɔ,
asa an dádákɛkii maɔ ɔ̀ɔkpàɛ.
Ǹɔmusuɔ wiidɔ,
asa Yuudē dào kàalɛɛ.

Sadān maa ní sadān bɛɛsaideo

⁴ Dii ma Lua òmɛɛ màɔ sã pɔ de wà ní kòlokpaɔ dá,
⁵ asa an lunaɔ ì ní kòlokpaɛ, wili ní tàae eo. An
yīanaɔ sɔ̄ aaí mɛ wa sáaukè ní Diio, asa wa ɔda lè
wá kù. An dānapio lí ní wegwaɔ.

⁶ Dii mè á dúnia gbéɔ to we ɔɔ, á ní baade
kpakɔaɛ, á ní na ní kíaɔne ní ɔziɛ. Aa dúnia wíwi, mé
á gbèe ɔɔ ní ɔziɔ.

⁷ Ǿ ma sã pɔ de wà ní kòlokpaɔ dà, atɛsa a
yèɛsaideɔ. Ǿ ma gopana sè mèn pla, ma tɔkpàné.
Ado tón Nandiio, ado sɔ̄ Naakɔwa, ɔ̄ málɛ sãpio dāð.

⁸ Mɔ doũ guu ma sādānaɔ dè àaɔ̄. Ma sã̄ ye ma
gīyāio, ɔ̄ ma fumá.

⁹ Má ò sãɔne má ní dá ɔɔ, a pɔ pɔ lé gaɔ ga, a pɔ pɔ
lé kaaleɔ kaale, a pɔ pɔ g̀ɔ̄ k̄ɔ sɔ̄.

¹⁰ Ǿ ma a gopana pɔ mi mɛ Nandiio sè má z̄ɛ, ma
ledoũ pɔ má kè ní bui píio gb̀ɔ.

¹¹ Ledoũpi gboogɔpi, ɔ̄ sã yèɛsaide pɔ lé ma
gwaɔ d̀ɔ sa ké yápi b̀ɔ Dii kíiɛ.

¹² Má ò sãɔne, tó à kèné maa, aa ma asea kpaá. Tó
màan s̄ɔ, aɔ̄ ní pɔ k̄uá. Ǿ aa fiab̀ɔmɛ ánusu ɔwat̄ɛ
baakwi.*

* 11:12 Mat 26.15

13 Dii òmɛɛ mà ʃa pɔ aa d̩lɛ ma lua ʃa dɛ beeaopi zu oobonaɛ, ʃ ma ánuɔu ɔwatɛ baakwipi sè má zù oobonaɛ Dii kpéu.†

14 ɔ ma a gopana plaade pɔ mi mɛ Naakɔwa sè má zòɛ, ma gbɛkɛ pɔ Yudaɔ n̩ Isailiɔ v̩ n̩ kɔo gbòo.

15 ɔ Dii òmɛɛ mà gɛ sādān beɛɛsaide pɔkasaɔu sa,

16 asa á sādāna dilɛ n̩ b̩suu, aɔ s̩ pɔ lé kaaleɔ fān v̩o, a a pɔ pɔ fāaaɔ wɛɛɛɔ, a ɛsɛkɛ a pɔ pɔ kè'laɔnɛɔ, a a pɔ pɔ gbāa gwao. A s̩ mɛkpaɔ swɛ wolo, i n̩ só.

17 Waiyoo sādān beɛɛsaide pɔ i pākpa s̩ɔzi!

Wa aà lé n̩ f̩ndao a ɔplaa g̩s̩i n̩ a ɔplaa wéowa, aà g̩s̩ipi i imi v̩oo, aà wépi i na f̩ú.

12

Dii Yelusaleũ bɔa bui pii ɔzi

1 Yá pɔ Dii ò Isailiɔ yá musun kɛ. Dii pɔ musu kpàlɛ à tɔolɛ kàlɛ mé i nisina íkasa gb̩naziina guu m̩:

2 Gwa! Má Yelusaleũ kɛ lán toona pɔ a í a bui pɔ liaaiɔ t̩alaatalaabowa. Aa koez̩ Yelusaleũzi n̩ Yuda b̩suo pii.

3 Gɔɔ bee tó d̩n̩ia bui pii koez̩i màa, má Yelusaleũ kɛ bui piiɛ gb̩si pɔ wa f̩ deo ũ. Gb̩é pɔ lé wɛɛɛ yɔwà pii, a aà woloɛ n̩i.

4 Gɔɔ bee má tó s̩ pii bilikɛ g̩k̩iwa, mí íana z̩i n̩ dikpɛnaɔwa. Ma Dii máme má ò. Ma wéɔ w̩a Yuda yá musu, má buip̩alɛ s̩ɔ v̩lak̩n̩é.

5 Yudaɔ k̩iaɔ i o n̩ s̩ guu, Yelusaleũdeɔ gb̩a, k̩é Dii Z̩g̩ɔde dɛ n̩ Lua ũ yáí.

† 11:13 Mat 27.9-10

⁶ Goo bee má tó Yudaɔ kíaɔ gō lán kina té pó ká yàa gbáúwa, lán sēte pó sɔɔ áwauwa. Aa gbé pó liaanzio sásã ɔplaa n zεεo, Yelusaleũ io kálea a gbeu Yelusaleũ ũ.

⁷ Ma Dii má Yuda wéleɔ bo káau, ké Davidi buio gawi n Yelusaleũdeɔ pɔo su àɔ de Yuda kɔnio pɔao.

⁸ Goo bee ma Dii má ɔku Yelusaleũdeɔla. Goo bee an gbagalenaɔ gbãa'e lán Davidiwa, Davidi buio sɔ aa gbãa'e lán Luawa, lán Dii Malaika pɔ dɔaaanéwa.

⁹ Goo bee má ze n gbé pó mò lélei Yelusaleũwaɔ kaaleao.

Yudaɔ ɛa sua Diiwa

¹⁰ Má a Nisina pisi Davidi buio n Yelusaleũdeɔwa píi, aai ma gbéke dɔ, aai wabikea, aai gbé pó aa àà zò aa àà dè gwa.* Aa búbuape àà yá musu† lá wí pe né mɛndona gaa yá musuwa. Aa wɛnakèè lá wí ke neɔgɔe séia gaa yá musuwa.

¹¹ Goo bee Yelusaleũdeɔ búbuapea aɔ de lán búbua pɔ wa pè Adadalimo Mɛgido gusalalauwa.

¹² Búsudeɔ búbuape fáani n fáanio, Davidi buio n̄t̄ɛɛ, an nɔɔ n̄t̄ɛɛ, Natã buio n̄t̄ɛɛ, an nɔɔ n̄t̄ɛɛ,

¹³ Levii buio n̄t̄ɛɛ, an nɔɔ n̄t̄ɛɛ, Simeɪ buio n̄t̄ɛɛ, an nɔɔ n̄t̄ɛɛ,

¹⁴ n̄ bui kɔnio n̄t̄ɛɛt̄ɛɛ, an nɔɔ n̄t̄ɛɛt̄ɛɛ lo.

13

¹ Goo bee nibɔna a wɛ Davidi buioɔne n̄ Yelusaleũdeɔ píi duunawoloama n̄ gbãɔanéó yái.

* **12:10** Zaa 19.37, Zia 1.7 † **12:10** Mat 24.30, Zia 1.7

² Gɔɔ bee má t́aaɔ t́ b́aɗe ní b̀usuu, aɔ ɔɔ gbēegu ɔo. Ma Dii Zig̃de máme má ò. Má ānabi eɣenaɔ miɗe ní b̀usuu ní wɛlena ṕo lé ní gba léɔ.

³ T́o gbé ɣí lé ānabikεεε, aà de ní aà da'iao oè à làawàn we, asa à eɛtò ní ma t́oε. T́o àle ānabikεεε, aà de ní aà da'iaopiɔ mé aa aà z̃ aa de.

⁴ Gɔɔ bee wí a ānabi pii kú yá ṕo aale e oa yá musu. Aa ānabike ṕkã ula da aa gbéɔ sásãð ɔo.

⁵ A me ānabin a ũo, z̃en a ũ, ále buake za a neɣɔɔε.

⁶ T́o wà aà là: B́o ia mé t́ete n ɔɔwa s̃? A me: E'e! Ma ke'ia ma gbéɔ beε.

⁷ Ma Dii Zig̃de ma mè:

Fēnda, fεle ní ma sādānao,

g̃ ṕo de ma gbēdo ũpi.

Sādānapi lé, sāo i fāaa,*

mí ɔlia an gbé kpeenaɔzi.

⁸ Wa b̀sudeɔ lee pla le wà ní deɗe, lee do i g̃ a guu.

Ma Dii máme má ò.

⁹ Má lee dopi baasa ní t́eo

lán ānusu baasaawa,

má ní maa legwa,

lá wí vua maa legwawa.

Aa ma sísi, mí wemá.

Má mené ma gbéɔ,

aai omεε Dii ní Lua.

14

Zì gbεzā ní Dii mɔao

¹ Gwa, Dii gɔɔ lé mó, wa á ṕo síwá, wi kpaalek̃ε á wáa.

* **13:7** Mat 26.31, Maa 14.27

² A bui p̄ii k̄āaa Yelusaleūzi aa z̄ikaánɔ, aai w̄élepi sí. Aa kp̄éɔ yɔe aa kusi nɔeɔwa. Wa tá n̄ w̄élepideɔ l̄ee doo z̄izɔɔ ũ, āma wa n̄ k̄ini p̄ó ḡɔɔ b̄ole w̄élepi guuo.

³ Dii a m̄ó z̄ikai n̄ buip̄iɔ, lá ĩ ke yāa z̄ikagɔɔwae.

⁴ Gɔɔ bee Dii a gbápele Kùkpe s̄is̄i misonaa Yelusaleū gukpe oi. S̄is̄ipi a paa pla sea gukpe e be'ae, a guzule aɔ z̄ɔɔ maamaae. S̄is̄ipi kp̄edo a ta gugb̄antoo oi, ado s̄ɔ ḡeɔmid̄k̄i oi.

⁵ A bàale ta s̄is̄ipiɔ guzuleu, asa guzulepi a ge pe Aseliwae. A bàale lá á deziɔ bàalē t̄ɔle lualuae Yudaɔ k̄i Uzia gɔɔwa, Dii ma Lua i m̄ó n̄ a gb̄é p̄ó an kua adoaɔ s̄ānu.

⁶ Gɔɔ bee gupua aɔ kuo, sema gunie n̄ lough̄eɔ.

⁷ Gɔɔpi aɔ adoa, f̄āane ge gwāas̄ina aɔ kuo. Dii mé gɔɔpi d̄s̄. Tó oosi k̄e, gu a pu.

⁸ Gɔɔ bee í w̄ēnide* a b̄o Yelusaleū à bàale, a k̄ini i ta gukpe oi Isida Wisideu, a k̄ini i ta be'ae oi ís̄iau sae n̄ buziɔ p̄ii.

⁹ Dii mé aɔ de d̄ún̄ia p̄ii K̄ia ũ. Gɔɔ bee òme aɔ Dii ũ ado, aà t̄ó mé aɔ ku ado.

¹⁰ B̄us̄upi p̄ii a ḡɔ gusalala ũe, sea za Geba p̄ó kú Yelusaleū gugb̄antoo oi e Limɔ p̄ó kú a ḡeɔmid̄k̄i oi. Ama Yelusaleū aɔ k̄álea a gb̄eu musumusue, sea za B̄eȳāme b̄iib̄oleu e B̄iib̄ole Séia n̄ Gola B̄iib̄oleo, sea za Anan̄eli b̄i l̄es̄li e k̄i v̄ēf̄ēk̄i.

¹¹ W̄aɔ ku a guue, wa w̄íwi bau lo. Yelusaleūdep̄iɔ a aɔ ku d̄ɔɔae.†

¹² Gagyā p̄ó Dii a ka bui p̄ó aa l̄èle Yelusaleūw̄aɔgun ke: An me a yaik̄e gɔɔ p̄ó aa s̄ia. An w̄é a yaik̄e a t̄óɔnau, an léna a yaik̄e n̄ léu.

* 14:8 Eze 47.1, Z̄aa 7.38, Zia 22.1 † 14:11 Zia 21.3-4

13 Gɔɔ bee Dii a to gili gẽ́ngu maamaa, aa kɔ́ kúkú kɔ́ ɔpizí, aai liaa ní kɔ́o.

14 Yudaɔ zika Yelusaleũ mípii, aa zible bui pɔ́ li-aańziɔwa, aai ní àizεε naaa, vua ní ánusuo ní pɔkasao kè zài.

15 Gagyãpi a ka sɔ́ngu lɔ́ ní sɔ́baonaɔ ní yiongoɔ ní zaa'inaɔ ní pɔtuo pɔ́ kú gbépiɔ bɔ̀ouɔ píi.

16 Bui pɔ́ m̀̀lèlè Yelusaleũwapiɔ, an gbé pɔ́ g̀̀o aao gé we wẽ́ ní wẽo kúlei Kí Dii Zígɔ̀deεε, aai Lákpεdɔa dikpεε.

17 Tó dúnia buie i gé Yelusaleũ kúlei Kí Dii Zígɔ̀depiεo, lou a manéo.

18 Tó Egipi buiɔ i gé dikpεpi keio, lou a manéo, mé Dii a gagyã pɔ́ ì ka bui pɔ́ i gé dikpεpi keioɔgu kánɔ́gε.

19 Ia pɔ́ a da Egipiɔwa ní bui pɔ́ i gé dikpεpi keioɔwan we.

20 Gɔɔ bee wa kɛ́ sɔ́ ánanaɔwa: Dii pɔ́. Dii kpé dàao aao sáa ní sa'okíi taɔε.

21 Oo pɔ́ kú Yelusaleũ ní Yuda b̀̀usuɔo gɔ́ Dii Zígɔ̀de pɔ́ ũ píiε. Gbé pɔ́ aa mɔ́ sa'oiɔ se aa ǹ̀o f̀̀uukὲo. Gɔɔ bee laatana aɔ ku Dii Zígɔ̀de kpéu lɔ́o.

Bibeli Luayátaalá
The Holy Bible in the Boko language spoken in Benin
and Nigeria

copyright © 2010 SIM International

Language: Boko

Translation by: SIM International

Boko Bibeli Luayátaala

This translation, published by the SIM au Benin, was published in 2010.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM at ECWA/SIM H.Q., P.M.B. 2009, Jos, Plateau State, NIGERIA.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-09-25

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

ffb0f4b3-18b7-564f-bd5d-307e9e532fb9